

INTERVJU / Mojca Kunšek, direktorica Ajpesa

Nujni so ukrepi za spodbujanje vlaganj

Vlasta Tifengraber

Mojca Kunšek, direktorica Ajpesa, pravi, da podatki o poslovanju gospodarstva za lansko leto ki ga je zaznamovala epidemija covid 19, kažejo, da so se okrepile likvidnostne rezerve, zadolženost in odvisnost od bančnega sektorja pa se je zmanjšala. Vendar je opaziti stagnacijo vlaganj, zato je potrebno razmišljati o ukrepih, ki bodo spodbujali vlaganja in zasebno potrošnjo ter okrevanje storitvenih dejavnosti.

Gospodarske družbe so morale do konca aprila oddati letna poročila za leto 2020. Kako se je slovensko gospodarstvo odrezalo v lanskem letu?

Slovensko gospodarstvo je v leto 2020 vstopilo dobro pripravljeno – z nizko stopnjo zadolženosti, dobro dobičkonostjo in večjimi likvidnostnimi rezervami. V marcu, ob prvem valu pandemije, ko je bila negotovost glede prihodnjega razvoja dogodkov precej visoka, je ustrezen odziv države precej pripomogel k ohranitvi zaposlenosti. Hkrati je bila zaradi kriznih razmer večina podjetij primorana pristopiti k prepotrebni prestrukturiranju poslovanja, digitalizaciji in preventivi obstoječih poslovnih modelov. Tako so v drugi val pandemije slovenska podjetja vstopila že relativno dobro pripravljena, kar se je konec leta odrazilo tudi v pozitivnem rezultatu poslovanja slovenskega gospodarstva za leto 2020.

Epidemija covid-19 je na podjetja vplivala zelo asimetrično, katera so ji bila bolj oziroma manj izpostavljena?

Največ neto čistega dobička, ki je znašal 2,8 milijarde evrov, so še vedno ustvarile družbe s področja predelovalnih dejavnosti ter trgovine, vzdrževanje in popravila motornih vozil – vendar manj kot v letu prej. Po pričakovanjih so dobro poslovala podjetja iz dejavnosti zdravstva in veterinarstva, iz dejavnosti proizvodnje farmacevtskih surovin, trgovine s farmacevtskimi izdelki ter medicinskimi potrebščinami pa tudi podjetja iz nekaterih drugih storitvenih dejavnosti, na primer pravne in računovodske ter računalniškega programiranja in svetovanja.

Pandemija se je najbolj odrazila pri poslovanju podjetij v storitvenih dejavnostih, katerih opravljanje je bilo prepovedano oziroma močno omejeno. Tako med najbolj prizadete storitvene dejavnosti spadajo dejavnosti, povezane s kulturo, športom oziroma rekreacijo in preživljanjem prostega časa, dejavnosti strednje jedi in pijač ter gostinstvo-nastanitvena dejavnost. Slabše rezultate so dosegla tudi podjetja iz dejavnosti prometa. Pri navedenih dejavnostih v Ajpesu zaznavamo tudi povečano kreditno tveganje.

V letu 2020 so neto čisto izgubo izkazale družbe s področja oskrbe z električno energijo, plinom in paro, gostinstva ter kulturnih, razvedrilnih in rekreacijskih dejavnosti. Druga gospodarska področja so izkazala neto čisti dobiček, vendar so ga v primerjavi z letom 2019 povečale le družbe iz informacijske in komunikacijske dejavnosti, oskrbe z vodo, ravnanjem z odpadki in odpadki, saniranjem okolja ter s področja zdravstva in socialnega varstva.

Kakšno je bilo lansko leto za izvoznike?

Zaradi zapiranja mej in s tem povezanega znižanja mednarodnih blagovnih tokov so bila prizadeta tudi izvozna podjetja. V letu 2020 so se glede na leto 2019 prihodki od prodaje na trg EU zni-

žali bolj, in sicer za 8,2 odstotka, kot prihodki od prodaje, realizirani na domačem trgu, ki so bili manjši za 5,9 odstotka. Naj dodam, da je zaradi epidemije covid-19 lani upadel obseg industrijske proizvodnje za 6,2 odstotka, kar je prvič v zadnjih šestih letih. Ker je prišlo do krčenja aktivnosti gospodarstva in zaradi velike negotovosti je bilo lani število novoustanovljenih gospodarskih družb nižje za 17 odstotkov, medtem ko je poslovati prenehalo 24 odstotkov ma-

Je torej Slovenija sprejemala primerne ukrepe za zajezitev vplivov epidemije covid-19 in kakšna so pričakovanja za letošnje leto?

Slovenija je za pomoč gospodarstvu sprejemala podobne ukrepe kot druge evropske države. V prvem valu epidemije so bili ti usmerjeni predvsem na zmanjšanje pritiskov na stroške dela in likvidnost, odloge plačil kreditov, najemnin in davkov. Gospodarstvu so poma-

večina finančnih spodbud in ukrepov je bila dodeljenih pogojno, to je v odvisnosti od poslabšanja poslovanja kot posledica pandemije. Zato so finančne spod-

namreč okrevanje počasnejše in bo treba preudarno zmanjševati obstoječe ukrepe ali celo razmisлити o uvedbi novjših ukrepov državnih pomoči, s katerimi bi okrevanje teh dejavnosti lahko pospešili.

Zaradi epidemije covid-19 je lani upadel obseg industrijske proizvodnje za 6,2 odstotka, kar je prvič v zadnjih šestih letih.

Cene primarnih surovin rastejo, umirile naj bi se šele leta 2022. To po vsej verjetnosti pomeni podražitev proizvodov.

Evropska centralna banka je zavezana cenovni stabilnosti, ciljna inflacija je določena na raven 2 odstotkov na leto. Če bi stopnja rasti cen v daljšem obdobju presegla ciljno raven, lahko pričakujemo, da bo Evropska centralna banka postopoma začela voditi manj spodbujevalno monetarno politiko, kar bi se z dvigom obrestnih mer odrazilo na vseh segmentih gospodarstva. Podatki zadnjih mesecev kažejo, da je trenutna rast cen višja kot ciljna. Mnenja o tem, kaj spodbuja višjo inflacijo, pa so različna – cenovni pritiski bi lahko bili tudi posledica zastoja v dobavnih verigah zaradi posledic epidemije. Po sprostitvi gospodarske aktivnosti se je povpraševanje povečalo, ponudba pa je bila zaradi zastoja skromna. To se kaže tudi pri cenah nekaterih surovin, ki so se v letošnjem letu močno povisale.

S katerimi izzivi se sooča oziroma se bo moralo letos soočiti slovensko gospodarstvo?

Podatki o poslovanju gospodarstva v letu 2020 kažejo, da je to okrepilo likvidnostne rezerve ter še dodatno zmanjšalo zadolženost in odvisnost od bančnega sektorja. Na drugi strani pa zaznavamo stagnacijo investicij, ki so motor razvoja tako gospodarstva kot družbe in države. Zato bodo h krepitvi gospodarske aktivnosti najbolj prispevali ukrepi, ki bodo spodbujali investicije in zasebno potrošnjo ter okrevanje storitvenih dejavnosti. V zvezi s tem je država tudi že pristopila z uvedbo turističnih in gostinskih bonov, ki na eni strani spodbujajo potrošnjo in na drugi strani ohranjajo zaposlenost.

Prav tako bo treba povečati produktivnost dela oziroma dodano vrednost na zaposlenega tudi s spodbujanjem investicijskih vlaganj z domačim in tujim kapitalom ter digitalizacijo poslovnih procesov. Nenazadnje pa tudi nadoknaditi upad prihodkov na tujem trgu, saj je slovensko gospodarstvo premajhno in ni samozadostno. ✖

»Zaznavamo stagnacijo investicij, ki so motor razvoja tako gospodarstva kot družbe in države. Zato bodo h krepitvi gospodarske aktivnosti najbolj prispevali ukrepi, ki bodo spodbujali investicije in zasebno potrošnjo ter okrevanje storitvenih dejavnosti.« je prepričana Mojca Kunšek, direktorica Ajpesa. ☛ Jaka Gasar

V letu 2020 so neto čisto izgubo izkazale družbe s področja oskrbe z električno energijo, plinom in paro, gostinstva ter kulturnih, razvedrilnih in rekreacijskih dejavnosti.

nj družb kot v letu prej, k čemur je pripomoglo tudi ukrepanje države prek interventnih zakonov.

gali tudi subvencije in ukrepi za ohranitev nekaterih storitvenih dejavnosti, na primer turistično bori, kasneje pa tudi ukrepi pokrivanja fiksnih stroškov. Glede na to, da je gospodarstvo posegalo predvsem po ukrepih za ohranjanje zaposlenosti, ocenjujemo, da so bili ti ukrepi najpomembnejši, saj bi sicer bil upad števila zaposlenih še večji, potrošnja pa še manjša in to bi vodilo do še nižjih prihodkov od prodaje. Slovensko gospodarstvo namreč ustvari skoraj 60 odstotkov prihodkov na domačem trgu.

bude prejela podjetja, ki so utrpela večji padec prihodkov. Med temi je največ takih, ki poslujejo v izpostavljenih storitvenih sektorjih. Pri tem velja dodati, da je ukrepe državne pomoči konstituirala približno polovica gospodarskih družb, kar kaže na to, da nekaterih epidemija ni bistveno prizadela.

V prihodnje bodo h krepitvi gospodarske aktivnosti najbolj prispevali ukrepi, usmerjeni na posamezne dejavnosti, predvsem tiste, ki jih je epidemija najbolj prizadela. Pri teh dejavnostih bo

125 let
MERKUR
VSE UREJENO

ZA DOM IN VRT VREDNA OBCUDOVANJA.